

DRI1001 - Digital forvaltning Oppsummering 13.11.2012

- Datasystemer og informasjonssystemer
- IKT i offentlig virksomhet
- Digitaliseringsprogrammet
- IKT -baserte saksbehandling og beslutningsprosesser
- Styring av teknologiutvikling og -bruk

DRI 1001 Oppsummering Arild Jansen, AFIN

Datasystemer og informasjonssystemer

Et datasystem kan defineres som [Ande89]:

"Et system for *innsamling, bearbeiding, lagring, overføring og presentasjon* av alle former for data".

⇒ Det finnes både *manuelle* og *datamaskinbaserte* datasystemer

Et informasjonssystem

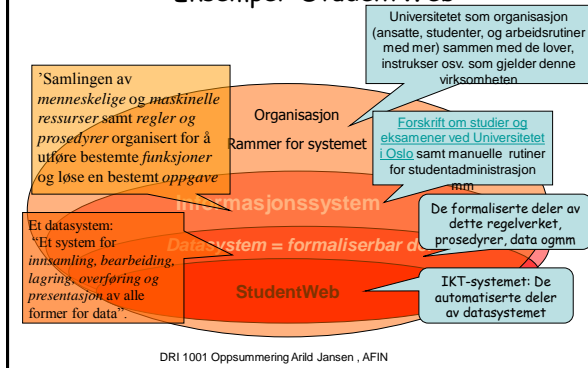
' Samlingen av *menneskelige og maskinelle ressurser* samt *regler og prosedyrer* organisert for å utføre bestemte *funksjoner* og løse en bestemt *oppgave* (Beekman 1995)

- Definisjonen er ikke veldig presis
- I en eller annen forstand dreier det seg om å forstå et datasystem i sammenheng med omgivelsene

Et Datasystem inngår i et *Informasjons-system* som er en del av en organisasjon

DRI 1001 Arild Jansen, AFIN

Eksempel: StudentWeb'



Noen hovedtrekk ved statens styring av IKT-bruk

Desentralisering og sektorisering

- Hver enkelt statlig virksomhet har ansvar for sin egen IKT-bruk
 - Omfatter både planlegging, utvikling/kjøp og bruk i egen oppgaveløsning
 - Må følge lover og regelverk
 - Generelt lovverk (Offentlighet, Forvaltningslov, Arkivlov,)
 - Fagspesifikk lov, f. eks. Lånekassen underlagt *Lov om utdanningsstøtte*
 - Spesielt vurdere behov og krav til sikkerhet
- Hver fagdepartement har overordnet ansvar for bruk av IKT innen sin sektor
 - Godkjenne større investeringer og utviklingsarbeider
 - Vurdere behov for infrastrukturtiltak og andre spesielle forhold
- Stortinget har overordnet myndighet vedr. budsjett, lovendring, etc.
 - Avklares gjennom St. mld., St. prp 1 (budsjett etc.) egne prop.
- Men regjeringen setter også i gang større fellesprosjekter (f. eks. Altinn) og egne programmer, jf Digitaliseringsprogrammet

DRI 1001 Oppsummering Arild Jansen, AFIN

Noen ulike typer systemer i forvaltningen

- Intern-administrative systemer (økonomi/regnskap, lønn&personal, ...)
- Standard kontorstøttesystemer (MS Office, Open Office)
- Register og database-systemer (Folkereg., Enhetsreg., A-A-, Matrikkelen, ...)
- Fagsystemer (Beslutnings(støtte)systemer knyttet til spesifikt regelverk, f eks. skatteinnskrift, Trygdeytelser,...)
- Nettbaserte systemer/tjenester, f eks. :
 - Rene informasjonstjenester
 - Interaktive (to-veis kommunikasjon), f eks. elektronisk skjema
- Nettbaserte, automatiserte saksbehandlersystemer (eks. SO, Lånekassens nettsøknad, elektronisk sjømelding,...)
- Infrastruktursystemer (basissystemer, fellestjenester,...), eks. AltInn, e-Id,
- Økende bruk av sosiale medier

DRI1001 Høst 2012 Arild Jansen

5

IKT-baserte fagsystemer

- Knyttet til den enkelte etats spesielle saksområde
- Hjemlet i *særlov(er)* med forskrifter og annet regelverk
 - Eks: Lånekassa, trygdesystemer, skatt - og ligning, SO, Studentweb
- Et fagsystem vil som regel ha formalisert og helt eller delvis automatisert en eller flere rettsregler.
- Et fagsystem skiller seg fra "vanlige" kontorstøttesystemer ved at de hjemlet i og basert på et spesifikt regelverk

DRI1001 Høst 2012 Arild Jansen

6

Hvordan IKT kan understøtte fasene i en saksbehandlingsprosess

- Innebærer at saksbehandlingen kan utføres med støtte av IKT.
 - Et applikasjonsprogram som sikrer tilgang på nødvendige dokumenter, og understøtter arbeidet med å håndtere saksdokumenter korrekt og i riktig rekkefølge
- Saksbehandleren har tilgang til egne dokumenter og andre felles dokumenter via et felles system
- Saksgangen støttes av IT-baserte arbeidsflytfunksjoner
- Saksbehandler arbeider i arbeidsomgivelser som er tilpasset sakens spesifikke behov og arbeidssituasjon (f. eks. tilgang til relevant regelverk, eller til digitale kart i byggesaksbehandlingen)
- Saksbehandlersystemer integrerer ulike verktøy som tekstbehandling, arkivfunksjon, elektronisk post, analyseverktøy og presentasjonsverktøy mm

DRI 1001 Oppsummering 2009 Arild Jansen, AFIN

Elektronisk saksbehandling - nivåer av automatisering

- **Arbeidsprosess-støtte :**
 - Innebærer at saksbehandlingsprosessen kan utføres med støtte av IKT i de ulike fasene
 - Et applikasjonsprogram som sikrer tilgang på nødvendige dokumenter, og understøtter arbeidet med å håndtere saksdokumenter korrekt og i riktig rekkefølge
- **Beslutnings(støtte)system**
 - En applikasjon som bistår en bruker i å ta en beslutning i henhold til regelverk
- **Beslutningssystem**
 - En applikasjon som tar en beslutning etter gitte kriterier, f eks. forenklet ligning, bostøtte, med basert på rettsregler som er representert i form av programkode.

DRI 1001 Oppsummering 2009 Arild Jansen, AFIN

Oppsummering DRI 1001

Automatiserte beslutninger en forenklet beskrivelse

- Systemet mottar opplysninger (f eks. i en søknad) i på en standardisert form (ofte gjennom elektronisk skjema)
- Journalføring og arkivering skjer automatisk
- Data innhentes fra andre databaser ut i fra søknadens karakter
- Dataene kontrolleres for mulige feil/mangler så langt dette kan gjøres automatisk
- Data sammenstilles og behandles av en programrutine som er basert på en transformert programkode
- Beslutningen sendes til den/de det angår (med informasjon av beslutningen kan påklages med mer) samt til arkivet i forvaltningsorganet
- Etter avsluttet behandling avskrives og arkiveres

DRI 1001 Oppsummering 2012 Arild Jansen, AFIN

Bort fra papir

Innbyggerne skal få

- én digital postkasse
- varsel på sms eller e-post
- slippe å oppgi opplysninger flere ganger
- trygg og god elektronisk ID
- offentlige tjenester hvor som helst, når som helst

Ansvarlig departement :

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

PÅ NETT MED INNBYGGERNE

Regjeringens digitaliseringsprogram



Regjeringens strategiske valg for framtidens digitale forvaltning bygger på følgende prinsipper:

- *Digital kommunikasjon skal være hovedregelen* for kontakt med forvaltningen (digitalt førstevalg)
- Forvaltningen skal tilby helhetlige og brukervennlige digitale tjenester
- Innlogging til offentlige netjtjenester skal være enkel og sikker
- Alle innbyggere og bedrifter skal få post fra forvaltningen i én sikker, digital postkasse
- Innbyggere og bedrifter skal få varsling på sms og e-post
- Innbyggere skal få hjelp til å finne fram til og bruke digitale tjenester
- Utvikling av IKT-løsninger skal sees i sammenheng med forvaltningens arbeidsprosesser og organisering
- Hensyn til personvern og informasjonssikkerhet skal ivaretas
- Digitaliseringstiltak som har betydning for flere tjenester, skal samordnes

Offentlig sektor - private virksomheter Mange fellestrekk - men også viktige forskjeller

Offentlig sektor

- Statlig og kommuner
- Regulert av lover og forskrifter
- Likhet, rettssikkerhet, ...
- Åpenhet: Ivareta innsyn og demokrati i tillegg til effektivitet og kvalitet
- Krav til universell utforming
 - Må tilpasse seg alle brukergrupper, f. eks. blinde,
- Mange felles standarder
 - F eks. regnskap, arkiv, ...
- Konkurrans hensyn ved kjøp og utsetting av oppgaver
- Kan også stille krav til næringslivet vedr. innrapporteringssystem (jf AltINN)

Private sektor

- Svært mangfoldig
- Fokus å lønnsomhet og tjenestekvalitet, ikke rettssikkerhet og åpenhet
- Må ikke i samme grad ta hensyn til alle brukere
- F. eks satsing på ren nettbank,
- Interne (egne) standarder, bransjestandarder
- Mer fleksibel og dynamisk fordi de har færre bindinger
- Men private bedrifter er pålagt omfattende rapportering til ulike offentlige virksomheter

DRI 1001 Oppsummering Arild Jansen, AFIN

Oppsummering DRI 1001

